

Sygn. akt II CKN 1007/98

## **W Y R O K**

### **W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**Dnia 15 czerwca 2000 r.**

Sąd Najwyższy Izba Cywilna  
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Zdzisław Świeboda

Sędziowie: SN - Elżbieta Skowrońska-Bocian

SN - Hubert Wrzeszcz (spraw.)

Protokolant: Anna Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2000 r.  
na rozprawie sprawy z powództwa W. P.  
przeciwko X. Y.  
o zapłatę  
na skutek kasacji pozwanego  
od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Ł.  
z dnia 26 sierpnia 1998 r., sygn. akt III Ca [...]

**oddala kasację i zasądza od pozwanego na rzecz powoda 1500 zł  
(jeden tysiąc pięćset) kosztów postępowania kasacyjnego.**

## U Z A S A D N I E N I E

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Wojewódzki oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Ł., którym zasądzono od X. Y. na rzecz W. P. 12.000 zł z tytułu zwrotu pożyczki.

Z ustaleń faktycznych, na których zostało oparte zaskarżone orzeczenie wynika, iż pożyczka udzielona pozwanemu przez powoda 25.VI.1993 r. i zabezpieczona wekslem gwarancyjnym nie została zwrócona przez pożyczkobiorcę. Sądy obu instancji nie uwzględniły zarzutu potrącenia dochodzonej wierzytelności z wierzytelności pozwanego wynikające z dowodu „WZ” z 14.X.1993 r. opiewającego na 13819 zł ponieważ uznały, że X. Y. nie wykazał, że zachodzą przesłanki z art. 498 § 1 kc. Sąd II instancji - powołując się na art. 381 kpc - pominął dowody, które pozwany zgłosił na tę okoliczność w apelacji tłumacząc opóźnienie w ich powołaniu brakiem stosownego pouczenia sądu I instancji w trybie art. 5 kc.

W kasacji, opartej na obu podstawach z art. 393<sup>1</sup> kpc, pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 498 § 1 kc przez niewłaściwe jego zastosowanie i obrazę art. 5 i 381 kpc. Powołując się na te podstawy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie można podzielić zarzutu kasacji, że pominięcie przez sąd odwoławczy dowodów zgłoszonych przez pozwanego dopiero w II instancji jako spóźnionych nastąpiło z obrazą przepisów wskazanych w ramach drugiej podstawy kasacyjnej.

Wbrew stanowisku autora kasacji Sąd Okręgowy właściwie ocenił okoliczności przytoczone na usprawiedliwienie spóźnionego powołania dowodów i trafnie uznał, że te dowody nie mają cechy nowości w rozumieniu

art. 381 kpc. Zwłaszcza nie ma podstaw, aby zarzucić sądowi odwoławczemu, że wadliwie ocenił podniesione w apelacji uchybienie polegające na naruszeniu przez Sąd I instancji art. 5 kpc. Zarzutu nie potwierdza bowiem przebieg rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku przez Sąd Rejonowy. Z protokołu tej rozprawy wynika wyraźnie, że X. Y., po przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania stron, w ramach udzielonego przez przewodniczącego głosu stronom wnosił o oddalenie powództwa i zgłosił zarzut potrącenia, który oparł na złożonym w tym momencie dowodzie „Wz”. Pełnomocnik powoda kwestionując dopuszczalność potrącenia zaprzeczył, aby strony łączyła transakcja uzasadniająca wystawienie dowodu „Wz” a W. P. zaprzeczył temu, aby podpis złożony na tym dokumencie pochodził z jego ręki. Treść protokołu wskazuje, że po tych oświadczeniach stron musiało paść pytanie sądu o dowody na okoliczność nowych twierdzeń stron, skoro w protokole zostało wyraźnie odnotowane stanowisko w tej kwestii, które brzmi: „Pełnomocnik powoda i pozwanego nie zgłaszają żadnych wniosków dowodowych”.

W świetle tych okoliczności nie można podzielić zarzutu autora kasacji, że pozwany nie zgłosił dowodów przed sądem pierwszej instancji ponieważ nie wiedział o takiej możliwości na skutek braku pouczenia sądu. Przeczy bowiem temu treść oświadczenia, które X. Y. złożył przed zaskarżeniem rozprawy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W związku ze stanowiskiem prezentowanym w kasacji należy wyraźnie stwierdzić, że pozwany działając w sprawie bez adwokata nie miał podstaw oczekiwać, że Sąd w ramach pouczeń udzielonych w trybie art. 5 kpc ujawni swoje stanowisko co do wartości i mocy dowodowej dokumentu „Wz”, gdyż byłoby do niezgodne z przytoczonym artykułem wnikanie w ocenę i skuteczność dokonanej czynności procesowej i uprzedzające rozstrzygnięcie sprawy wypowiedzenie się o wyniku procesu.

Wobec zarzutu autora kasacji, że pozwany nie powoływał dalszych dowodów przed sądem I instancji ponieważ pozostawał w głębokim

przekonaniu, że złożenie dowodu „Wz” będzie wystarczające do uznania zarzutu potrącenia. Warto przypomnieć stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w niejednym już orzeczeniu, że pominięcie przez sąd dowodu powołanego dopiero w drugiej instancji dlatego, że strona spodziewała się korzystnej dla siebie oceny dowodów zgłoszonych w pierwszej instancji bądź przypuszczała, że do wykazania spornej okoliczności wystarczą dowody przedstawione przed sądem pierwszej instancji nie uzasadnia zarzutu obrazy art. 381 kpc (wyrok SN z 27 XI 1998, III CKN 52/97 nie publ., wyrok SN z dnia 7 XI 1997, II CKN 446/97 - OSNC 1998/4/67).

Bezskuteczność zarzutów podniesionych w ramach drugiej podstawy kasacyjnej oznacza, że zarzut naruszenia prawa materialnego podlega ocenie w świetle ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku.

Zarzut naruszenia art. 498 kc na tle tych ustaleń należało uznać za nieuzasadniony albowiem sądy obu instancji trafnie uznały, że pozwany nie udowodnił że ma wierzytelność w stosunku do powoda, która kwalifikuje się do potrącenia z wierzytelności dochodzonej w procesie.

Z tych względów i na podstawie art. 393<sup>12</sup> kpc a w zakresie kosztów postępowania kasacyjnego w myśl art. 98 kpc w zw. z art. 391 i 393<sup>19</sup> kpc oraz § 7 pkt 5 i § 15 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 12 XII 1997 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. Nr 154, poz. 1013 ze zm.) Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji wyroku.

aw

jb.